

U S N E S E N Í

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Zdeňka Valenty a soudců JUDr. Kateřiny Burešové a JUDr. Tomáše Němce ve věci žalobce: K [redacted] k [redacted] P [redacted] na S [redacted], IČ [redacted] se sídlem v [redacted], [redacted], proti žalovaným: 1/ S [redacted] P [redacted] ú [redacted], IČ [redacted], se sídlem v [redacted], [redacted] [redacted], zastoupenému JUDr. Ivanou Slivkaničovou, advokátkou v Praze 1, Na Poříčí 3a, 2/ Ing. J [redacted] K [redacted], nar. [redacted], bytem [redacted], [redacted], zastoupenému JUDr. Milanem Kocourkem, advokátem v Praze 1, Palác Fénix, Václavské nám. 56, o určení vlastnictví, o odvolání žalobce a žalovaného ad 2 proti usnesení Okresního soudu Praha - západ ze dne 16.9.2013, č.j. 6 C 1001/2003-546, ve spojení s doplňujícím usnesením téhož soudu ze dne 5.2.2014, č.j. 6 C 1001/2003-577, takto:

Usnesení soudu 1.st. ve spojení s doplňujícím usnesením se ve výročních ad II, III o nákladech řízení mění tak, že žalovaným se náhrada nákladů řízení nepřiznává; ve výroku ad I se usnesení potvrzuje.

Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Shora označeným usnesením ve spojení s doplňujícím usnesením (dále jen usnesení) soud st. poté, kdy žalobce vzal žalobu zpět, řízení zastavil. O nákladech řízení rozhodl tak, že žalobce je povinen zaplatit žalovanému ad 2 náhradu vzniklých nákladů ve výši 23.301,25 Kč a že žalovaný ad 1 nemá na náhradu nákladů řízení právo.

Proti usnesení podal odvolání žalobce a žalovaný ad 2.

Odvolání žalobce směřovalo jen proti výroku o nákladech řízení ve vztahu mezi ním a žalovaným ad 2. Odvolatel vyjádřil přesvědčení, že v daném případě je na místě aplikace ust. § 150 o.s.ř., na jejímž základě by žalovanému neměla být náhrada nákladů řízení přiznána. Důvody hodné zvláštního zřetele tu spočívají v tom, že žaloba byla vzata zpět kvůli zásadní změně právní úpravy, kterou žalobce nemohl předvídat ani ovlivnit. V důsledku přijetí zákona č. 428/2012 Sb. by nyní přímá žaloba na určení vlastnictví nemohla obstát. Žalobce by byl nucen nejprve se domáhat, aby soud určil, že vlastníkem předmětných pozemků je stát, a teprve poté požádat o jejich vydání. Kromě toho smlouvy, na jejichž základě měl žalovaný pozemky nabyt, byly pravomocně prohlášeny za neplatné. Žalovaný ad 2 je tak neoprávněným uživatelem pozemků a bylo by právně i morálně neúnosné, aby mu byla přiznávána jakákoliv náhrada vzniklých nákladů.

Odvoláním žalovaného ad 2 bylo usnesení soudu 1.st. napadeno ve výroku o zastavení řízení. Žalovaný namítal, že soud dostatečně nezdůvodnil, proč považoval nesouhlas se

zpětvzetím žaloby za nedůvodný. Nepřihlédl k tomu, že rozhodnutí, jímž by byla žaloba zamítnuta, by fakticky znamenalo, že žalobce vlastníkem pozemků není. Dle výkladové praxe vážným důvodem pro nesouhlas se zpětvzetím žaloby je zpravidla ohrožení oprávněných zájmů žalovaného, případně právní nebo jiný důvod pro požadavek, aby řízení skončilo rozhodnutím ve věci samé (např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 26 Cdo 682/2003). V dané věci spočívá tento důvod v oprávněném zájmu žalovaného na potvrzení jeho vlastnictví k předmětným pozemkům. Pokud soud 1.st. ve svém usnesení zmiňuje nemožnost předvídat vývoj právní úpravy, nelze s tím souhlasit, neboť politický záměr vyřešit vlastnické vztahy k majetku církvi byl ve veřejnosti dostatečně prezentován. Z těchto důvodů by napažené usnesení mělo být změněno tak, že zpětvzetí žaloby není účinné.

Odvolací soud přezkoumal usnesení soudu 1.st. v celém rozsahu a dospěl k následujícím závěrům:

Ve smyslu ust. § 96 odst. 1, 3 o.s.ř. může žalobce vzít žalobu zpět; soud v takovém případě zjistí, zda žalovaný se zpětvzetím souhlasí a není-li tomu tak, zabývá se otázkou, zda nesouhlas je podložen vážnými důvody. Shledá-li vážnost důvodů, rozhodne o neúčinnosti zpětvzetí a po právní moci rozhodnutí pokračuje v řízení. V opačném případě řízení zastaví.

Soudní praxe (např. rozhodnutí zmiňované žalovaným ad 2) vychází z toho, že pro posouzení důvodů nesouhlasu se zpětvzetím žaloby je rozhodující právní nebo jiný zájem žalované strany, který odůvodňuje požadavek, aby o žalobě bylo meritorně rozhodnuto. Relevantní vážné důvody, pro které by zpětvzetí žaloby nemělo být účinné, jsou dány zejména tam, kde řízení mohlo být zahájeno i na návrh druhé strany, nebo má-li žalovaný právní nebo jiný (např. morální) důvod k tomu, aby řízení skončilo rozhodnutím ve věci samé.

K žalobě na určení vlastnictví žalobce je legitimován pouze žalobce; žalovaný by takovou žalobu proti sobě samému podat nemohl. O případ, kdy řízení mohlo být zahájeno i na návrh druhé strany, tedy v dané věci nejde.

Vzhledem k tomu je nutno posoudit, jaký dopad na zájem a právní postavení žalovaného by mělo meritorní rozhodnutí, konkrétně zda rozhodnutí ve věci samé by jeho postavení upevnilo či zlepšilo. Zde žalovaný zejména dovozuje, že po zamítavém rozhodnutí o žalobě by se on sám mohl domáhat potvrzení svého vlastnického práva.

Tomuto názoru však nelze přisvědčit. Předně žalovaný k podání žaloby na určení svého vlastnického práva žádné předchozí rozhodnutí nepotřebuje; tuto žalobu může kdykoliv podat. Zamítavé rozhodnutí v této věci (o vyhovujícím není třeba hovořit) by navíc vůbec neznamenalo jakési potvrzení či ujasnění stávajícího vlastnického režimu. Žaloba by totiž mohla být zamítnuta i z jiných než věcných důvodů (např. pro nedostatek naléhavého právního zájmu nebo aktivní legitimace žalobce). Význam rozhodnutí by tak spočíval jen v tom, že žalobce určení svého vlastnictví nedosáhl, to však ještě z hlediska hmotného práva objektivně nedeklaruje, že vlastníkem není. Je tedy zřejmé, že vážný důvod k tomu, aby řízení nemohlo být ukončeno, žalovanému ad 2 chybí.

Odvolací soud proto usnesení soudu 1.st. ve výroku o zastavení řízení potvrdil (§ 219 o.s.ř.).

Pokud jde o náklady řízení, je zcela nepochybné, že zpětvzetí žaloby je z procesního pohledu nutno hodnotit jako zaviněný úkon, který vedl k zastavení řízení. Podle § 146 odst. 2

věta první o.s.ř. je tedy žalobce povinen nahradit oběma žalovaným náklady řízení. Náhradu těchto nákladů lze úplně či částečně odepřít jen tehdy, jsou-li k tomu důvody hodné zvláštního zřetele (§ 150 o.s.ř.).

Odvolací soud tyto důvody spatřuje v tom, co žalobce uvedl ve svém odvolání. Vydání zákona č. 428/2012 Sb. staví restituční nároky církevních institucí do zcela jiného režimu, který žalobce při podání žaloby (tzn. v roce 1998!) nemohl předpokládat. Protože není žádných pochyb o tom, že zásadním a jediným důvodem pro zpětvzetí žaloby je právě zmíněný právní předpis, byla by povinnost žalobce k náhradě nákladů řízení vůči němu nepřiměřeně tvrdým opatřením. To platí ve vztahu k oběma žalovaným stejně.

Odvolací soud proto podle § 220 odst. 1 o.s.ř. (per analogiam) usnesení soudu 1.st. ve výrocích o nákladech řízení změnil tak, aby znění rozhodnutí odpovídalo použití ust. § 150 o.s.ř.

Výrok o nákladech odvolacího řízení odpovídá tomu, že úspěšnému žalobci žádné náklady nevznikly (§ 142 odst. 1, § 151 odst. 1, § 224 odst. 1 o.s.ř.).

Proti tomuto usnesení je možné do dvou měsíců od jeho doručení podat u soudu 1.st. dovolání. O přípustnosti dovolání zásadně rozhoduje dovolací soud, kterým je Nejvyšší soud ČR v Brně.

V Praze dne 9.4.2014

Předseda senátu:
JUDr. Zdeněk Valenta, v.r.

Za správnost vyhotovení:
Michaela Dvorská